

Ankestyrelsens brev til en borger

29. januar 2025

Dine henvendelser om Albertslund Kommune

J.nr. 24-17470

Du har skrevet til Ankestyrelsen den 12. og 28. februar 2024.

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Du har oplyst, at Albertslund Kommune på forskellige måder bedriver udenrigspolitik i strid med kommunalfuldmagtsreglerne, bl.a. ved at give nødhjælp til Gaza og ved at give støtte til et spillested, der arrangerede en støttekoncert for Gaza.

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

Kommunalbestyrelsens beslutning fra den 14. november 2023 om at sende en appel til Folketinget behandles særskilt. Du vil få et andet brev om det spørgsmål.

EAN-nr.:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid - reception:
man-fre kl. 9.00-15.00

Konklusion

Ankestyrelsen rejser ikke en tilsynssag på baggrund af dine henvendelser.

Åbningstid - telefon:
man-tir kl. 9.00-15.00
ons lukket
tor-fre kl. 9.00-15.00

Vi gør derfor ikke mere i sagen.

Sådan vurderer vi sagen

Det følger af de såkaldte kommunalfuldmagtsregler, at kommunerne som altovervejende hovedregel ikke lovligt kan beskæftige sig med udenrigspolitiske forhold, herunder fremkomme med meningstilkendegivelser, der ikke vedrører kommunen eller kommunalbestyrelsens beføjelser. I en generel tilsynsudtalelse af 13. juni 2024 har Ankestyrelsen bl.a. beskrevet, i hvilke helt særlige tilfælde dette udgangspunkt kan fraviges.

Nødhjælp

Under pkt. 3.1 i den generelle udtalelse skrev Ankestyrelsen følgende om kommunernes muligheder for at yde humanitær bistand i udlandet:

”At varetage humanitære formål i udlandet inden for de i praksis udstukne rammer er en opgave, som kommunerne lovligt kan varetage. Det er som udgangspunkt en forudsætning for kommunal støtte til nødhjælp og humanitære indsamlinger, at der er tale om begrænsede bidrag. Begrænsningen skal ses i lyset af kommunalfuldmagtsreglerne, hvor der ved humanitær støtte i udlandet er tale om en fravigelse af lokalitetsprincippet.

Ved vurderingen af, hvor stort et bidrag en kommune kan yde, kan der blandt andet lægges vægt på, at staten også har bidraget til det konkrete formål – jo mere staten yder, desto mere kan kommunerne også yde. Hvis staten ikke bidrager til formålet, kan en kommune stadig yde støtte, men alene i form af et bagatelagtigt bidrag.

Støtten kan bestå i en donation i form af naturalier såsom personaletimer eller køretøjer, ligesom den kan gives i form af en sum penge. Kommunen skal sikre, at hjælpen fordeles på upartisk vis og i overensstemmelse med det humanitære formål. Kommunen kan eksempelvis udbetale sit bidrag til en humanitær hjælpeorganisation.

Derudover fremgår det entydigt af praksis, at det som udgangspunkt er en forudsætning for at yde nødhjælp eller tilsvarende humanitær bistand, at støtten ydes uden nogen form for udenrigspolitisk tilkendegivelse.

[...]

Vi bemærker, at udvælgelsen af modtagere af nødhjælp og humanitær bistand kan fremstå som en subjektiv stillingtagen. Dette kan efter Ankestyrelsens opfattelse dog ikke i sig selv indebære, at udvælgelsen af en konfliktzone eller et nødlidende område i det enkelte tilfælde kan anses for at være en udenrigspolitisk tilkendegivelse. Vi henviser i den forbindelse til den under afsnit 2.2.2.3 beskrevne tilsynspraksis om, at forudsætningen om, at produktion af Fairtrade-mærkede varer i de omfattede lande ikke nødvendigvis foregår under ansvarlige forhold, ikke i sig selv fører til, at en indkøbspolitik om prioritering

af køb af Fairtrade-mærkede varer kan anses for at være en udenrigspolitisk tilkendegivelse.”

I den pågældende udtalelse af 3. maj 2013 fra det daværende Økonomi- og Indenrigsministerium om Fairtrade-mærkede produkter og kommunernes mulighed for at påtage sig et samfundsansvar i udlandet, forholdt ministeriet sig også til kommunernes muligheder for at agitere for, at borgere og virksomheder i kommunen bør varetage tilsvarende samfundsansvar. Følgende fremgår af udtalelsen:

”Det er imidlertid efter ministeriets opfattelse ikke ganske utvivlsomt, hvorvidt kommunen uden lovhjemmel kan agitere for, at borgere og virksomheder i kommunen bør varetage tilsvarende samfundsansvar.

Det skyldes, at det som ovenfor anført ikke tilkommer en kommune at afgive udenrigspolitiske tilkendegivelser, og at selve begrebet samfundsansvar blandt andet omhandler, hvordan man kan medvirke til at påvirke forholdene i andre, mindre velstillede lande.

[...]

Det forhold, at en sådan information kan have den virkning, at virksomheder herved udviser samfundsansvarlig adfærd, gør efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse ikke i sig selv information om samfundsansvar i strid med det ovennævnte forbud mod udenrigspolitiske tilkendegivelser. En kommunes agitation for samfundsansvar må således antages at ligge i forlængelse af de hensyn, som varetages ved lov om oprettelse af mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig samfundsadfærd, uanset, at loven ikke i sig selv giver en kommune hjemmel hertil.

En kommune vil derfor efter ministeriets opfattelse kunne informere om samfundsansvar under den forudsætning, at det ikke får karakter af, at kommunen herved selvstændigt formidler synspunkter af udenrigspolitisk karakter.

Efter ministeriets opfattelse kan en kommune således både formidle oplysninger om vanskelige levevilkår, miljøproblemer mv. i andre lande, og information om at det er muligt som borger eller virksomhed at være med til at sikre ordentlige arbejdsvilkår, rimelige sociale forhold, overholdelse af menneskerettigheder, en økonomisk og miljømæssig bæredygtig produktion mv. i de

pågældende lande, uden at dette får karakter af udenrigspolitiske synspunkter.

[...]

Ministeriet skal dog understrege, at det ikke vil være lovligt for en kommune for eksempel at fremføre synspunkter om andre regeringers/landes håndtering af spørgsmål om arbejdstagerrettigheder, menneskerettigheder, miljø- og klimainsats m.v., idet dette er en statslig opgave.”

Ankestyrelsen lægger til grund, at staten i såvel 2023 som i 2024 har givet større millionbeløb til humanitær nødhjælp i Gaza, og at Albertslund Kommune har overført de 50.000 kr. til en eller flere humanitære organisationer, som nævnt i referatet af kommunalbestyrelsesmødet den 13. februar 2024, med henblik på at få fordelt hjælpen til civilbefolkningen i Gaza.

Vi vurderer herefter, at en nærmere undersøgelse af Albertslund Kommunes dispositioner i forhold til denne nødhjælp ikke vil føre til en konstatering af, at kommunen har involveret sig i udenrigspolitik eller på anden måde har handlet i strid med kommunalfuldmagtsreglerne.

Vi lægger vægt på, at der er tale om et forholdsvis lille beløb, og at staten i samme periode har givet betydelige beløb til nødhjælp i området. Vi lægger også vægt på, at formålet med nødhjælpen ifølge det fremsatte forslag er at ”hjælpe civilbefolkningen i Gaza”, og at forslaget således ikke ses at være ledsaget af udenrigspolitiske tilkendegivelser.

Nødhjælpens størrelse ligger inden for rammerne af, hvad kommunalfuldmagtsreglerne giver mulighed for, og vi har ikke grundlag for at antage eller konkludere, at donationen eller den generelle opfordring til at donere til formålet havde andet end et humanitært formål.

Støtte til et spillested

Kommunernes engagement på kulturområdet er i dag reguleret ved lov i stor udstrækning. Det antages, at denne lovgivning ikke udtømmende gør op med kommunernes muligheder for at varetage eller støtte de pågældende kulturelle aktiviteter. Kommunerne kan således også engagere sig på musikområdet med hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne. Vi henviser til Kommunernes opgaver –

kommunalfuldmagten mv., Karsten Revsbech m.fl., Djøf Forlag, 4. udgave 2023, s. 439-440.

Vi vurderer, at en nærmere undersøgelse af Albertslund Kommunes driftsstøtte til spillestedet [A] ikke vil føre til en konstatering af, at kommunen har involveret sig i udenrigspolitik og på den måde har handlet i strid med kommunalfuldmagtsreglerne.

Vi lægger i den forbindelse særligt vægt på, at støtte til et spillested som udgangspunkt er et lovligt kommunalt formål. Det fremgår af [A]s hjemmeside, at stedet drives af en forening. Foreningen ses ikke at have et erhvervsøkonomisk formål. Foreningen ses at have et lovligt kommunalt formål. Der ses således at være tale om en forening, som kommunen lovligt kan yde driftsstøtte til.

Vi foretager ikke yderligere på baggrund af dine henvendelser.

Sagens oplysninger

Du skrev den 12. februar 2024 til Ankestyrelsen om Albertslund Kommune, da du mente, at kommunen handlede i strid med kommunalfuldmagtsreglerne. Du henviste bl.a. til, at det fremgik af dagsordenen til det næstkommende møde i kommunalbestyrelsen, at der var stillet et forslag om at donere 50.000 kr. til nødhjælp i Gaza og opfordre borgere, virksomheder og organisationer til ligeledes at donere til formålet.

Du oplyste desuden følgende:

”Endvidere vil jeg gøre opmærksom på at Albertslund Kommune delvist finansierer Spillestedet [A], som d. 22/2 har annonceret en støttekoncert for Gaza. Af opslaget på Facebook fremgår det tydeligt at det er politisk støtte til Palæstina der er tale om. Angiveligt skal de indsamlede penge gå til en organisation ved navn "[B]", som jeg ikke har kunnet finde noget information om - Ved en googlesøgning fremkommer information om Hamas. Jeg vedhæfter skærmfoto af begivenheden.”

Det fremgik bl.a. af skærbilledet af det pågældende opslag, at der var tale om et støtteevent ”for at samle penge ind til ofrene i Gaza”, og at alle indtægter ville gå ”ubeskåret til [B]s arbejde med at hjælpe Gazas befolkning gennem indkøb og levering af livsnødvendige ressourcer såsom ambulancer, mad, vand og mere”.

Den 28. februar 2024 skrev du på ny til Ankestyrelsen. Du oplyste, at kommunalbestyrelsen havde vedtaget det ovennævnte forslag om at give nødhjælp, uden at der var udpeget en konkret organisation til at modtage donationen. Du oplyste desuden følgende:

"Albertslund Kommune favoriserer helt åbenlyst Palæstina, og jeg er svært bekymret over at mine skattepenge skal finansiere f.eks. "[B]", som tidligere har modtaget donationer fra kulturinstitutionen [A] - [B] hjælper udelukkende Palæstina, og må vel derfor anses for at være en politisk organisation?"

Det fremgår af pkt. 31. i referatet af kommunalbestyrelsens møde den 13. februar 2024, at Enhedslisten og et medlem fra Radikale Venstre havde stillet følgende forslag, der blev vedtaget:

"Kommunalbestyrelsen beslutter at yde 50.000 kr. i støtte til nødhjælp til civilbefolkningen i Gaza. Pengene gives til en eller flere organisationer som [C], [D] eller [E], der formidler konkret nødhjælp til civilbefolkningen i Gaza. Samtidig opfordrer kommunalbestyrelsen alle andre, der har mulighed for det, til også at støtte, herunder borgere i Albertslund, organisationer, virksomheder samt landets øvrige kommuner."

Ankestyrelsens kompetence som tilsynsmyndighed

Ankestyrelsen fører tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Det står i kommunestyrelseslovens § 48, stk. 1.

Ankestyrelsen beslutter, om der er tilstrækkelig anledning til at rejse en tilsynssag. Det står i § 48 a i kommunestyrelsesloven.

Dette brev vil blive offentliggjort på www.ast.dk i anonymiseret form.

Venlig hilsen

Eva Sonne

Kopi er sendt til:

Albertslund Kommune

Vi har anvendt:

Lovbekendtgørelse om kommunernes styrelse (kommunestyrelsesloven)
nr. 69 af 23. januar 2024